

Dr. İbrahim AĞSAKAL

**YÜK ALACAKLISI
HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xvii
GİRİŞ	1
I. SUNUŞ VE ÇALIŞMANIN AMACI	1
II. İNCELEME PLÂNI VE KONUNUN SINIRLANDIRILMASI	2

Birinci Bölüm

YÜK ALACAKLISI HAKKI KAVRAMI NİTELİĞİ VE ÖZELLİKLERİ

I. GENEL OLARAK SORUMLULUK KAVRAMI	5
II. GENEL OLARAK REHİN HAKKI KAVRAMI	7
A. Rehin Hakkı ve Tarihsel Gelişimi	7
B. Hapis Hakkı	11
III. YÜK KAVRAMI	15
A. Kaptan Tarafından Yük Karşılık Gösterilerek Alınan Deniz Ödücünden Doğan Alacaklarda Yük Kavramı	16
B. Müşterek Avaryada Yüke Düşen Garâme Borcundan Doğan Alacaklarda Yük Kavramı	17

C. Kurtarma ve Yardımda Yükle İlgililere Karşı Olan Kurtarma ve Yardım Ücretinde Yük Kavramı	19
D. Taşıyanın Navlun Alacağında Yük Kavramı	23
IV. YÜK ALACAKLISI HAKKI KAVRAMI.....	28
A. Tanımı	28
B. Doğumu	29
1. Kaptan Tarafından Yük Karşılık Gösterilerek Alınan Deniz Ödücünden Doğan Alacaklarda	29
2. Müşterek Avaryada Yüke Düşen Garâme Borcundan Doğan Alacaklarda	31
3. Kurtarma ve Yardımda Yükle İlgililere Karşı Olan Kurtarma ve Yardım Ücret Alacaklarında	35
a. Kanundan Kaynaklanan Kurtarma Yardım	40
b. Sözleşmeden Kaynaklanan Kurtarma Yardım.....	42
c. Faydalı Netice	46
4. Taşıyanın Navlun Alacağında.....	51
a. Şartları	51
b. Rehin Hakkının Devam Süresi	56
C. Özellikleri.....	60
1. Hakkın Sağladığı Hukukî İmkânlar Bakımından	60
2. Hakkın Konusu Bakımından.....	61
3. Hakkın Borçlusu Bakımından.....	62
4. Hakkın Sırası Bakımından	63
D. Hukukî Niteliği	64
1. Yük Alacaklısı Hakkının Actio in Rem Scripta Tarzında Bir Alacak Hakkı (şahsi hak) Olduğu Görüşü	65
2. Yük Alacaklısı Hakkının Yük Üzerindeki Rehin Hakkı İle Korunmuş Aynî Bir Borç (Realobligation) Olduğu Görüşü.....	69
3. Yük Alacaklısı Hakkının Hapis Hakkı Olduğu Görüşü.....	74

4. Yük Alacaklısı Hakkının Kanunî Bir Rehin Hakkı Olduğu Görüşü.....	77
5. Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Kanaatimiz.....	79

İkinci Bölüm

YÜK ALACAKLISI HAKKI VEREN ALACAKLAR

I. KAPTAN TARAFINDAN YÜK KARŞILIK GÖSTERİLEREK ALINAN DENİZ ÖDÜNCÜNDEN DOĞAN ALACAKLAR.....	83
A. Temin Ettiği Alacaklar	84
B. Alacaklı.....	85
C. Borçlu.....	86
1. Yükle İlgili Kişi.....	86
2. Kaptan	87
D. Sona Ermesi.....	88
E. Zamanaşımı.....	88
II. MÜŞTEREK AVARYADA YÜKE DÜŞEN GARÂME BORCUNDAN DOĞAN ALACAKLAR.....	88
A. Temin Ettiği Alacaklar	93
1. Denize Mal Atma Müşterek Avaryası	93
2. Hafifletme Müşterek Avaryası.....	95
3. Karaya Oturtma Müşterek Avaryası.....	97
4. Yüzdürme Müşterek Avaryası.....	99
5. Yangın Söndürme Müşterek Avaryası.....	102
6. Yük, Gemi Eşyası ve Kumanyası Yakılması Müşterek Avaryası	104
7. Barınma Müşterek Avaryası	105
8. Muvakkat Tamir Müşterek Avaryası	110

---

9. Boşaltma Sırasında Yüke Gelen Zararlar Müşterek Avaryası.....	111
10. Geminin Müdafaası Müşterek Avaryası.....	112
11. Gemi ve Yükün Düşman ve Korsanlardan Kurtarılması Müşterek Avaryası	113
12. Teminatın Kapsamı Dışında Kalan Haller	114
B. Alacaklı.....	116
1. Donatan	116
2. Taşıyan.....	117
3. Yükle İlgili Kişi.....	118
C. Borçlu.....	118
1. Donatan.....	118
2. Kaptan	119
3. Yükle İlgili Kişi.....	120
4. Yükü Elinde Bulunduran Üçüncü Kişi	122
D. Sona Ermesi.....	123
E. Zamanaşımı.....	124
III. KURTARMA VE YARDIMDA YÜKLE İLGİLİLERE KARŞI OLAN KURTARMA VE YARDIM ÜCRETİ	125
A. Temin Ettiği Alacaklar	125
B. Alacaklı.....	129
1. Kurtarma Yardım Gemisi	129
2. Donatan	130
3. Yolcu	131
4. Klavuz	134
5. Gemi Adamları.....	136
6. Yük Alacaklısı Hakkının Alacaklıları Arasında Taksimi.....	139
a. Birden Fazla Gemi veya Kurtarıcılar Arasında.....	139
b. Bir Geminin İlgilileri Arasında	142
C. Borçlu.....	145

---

1. Donatan.....	145
2. Kaptan	146
3. Yükle İlgili Kişi.....	147
4. Yüğü Elinde Bulunduran Üçüncü Kişi	149
5. Sorumluluğun İlgililer Arasında Taksimi.....	150
D. İnsan Kurtaranların Hakları	153
E. Sona Ermesi.....	158
F. Zamanaşımı.....	159
IV. TAŞIYANIN NAVLUN SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ALACAKLARI.....	160
A. Temin Ettiği Alacaklar	160
1. Navlun Alacağı.....	160
2. Yükleme Masrafları.....	169
3. Sürastarya Ücreti.....	170
4. Mesafe Navlunu.....	172
5. Ölü Navlun	175
6. Boşaltma Masrafları	178
B. Alacaklı.....	178
1. Taşıyan.....	178
a. Taşıyanın Aynı Zamanda Donatan Olması Halinde.....	178
b. Aynı Yük İçin Birden Fazla Navlun Sözleşmesinin Yapılması Halinde.....	179
2. Diğer İlgililer.....	184
a. Sigortacı.....	184
b. İpotek Alacaklısı.....	186
c. Navlun Alacağını Temlik Alan Kişi.....	188
d. Geminin Yeni Mâliki	190
C. Borçlu.....	191
1. Taşıtan	191
2. Gönderilen.....	194

a. Gönderilenin Tesbiti	194
b. Gönderilenin Borcunun Şartları	197
aa. Yükün Teslim Edilmiş Olması.....	197
bb. Navlun Sözleşmesi veya Konişmentoda Bu Yönde Bir Kaydın Bulunması.....	198
c. Gönderilenin Birden Fazla Olması Halinde Sorumluluk.....	203
D. Rehin Klozu	205
E. Sona Ermesi.....	208
F. Zamanaşımı.....	212

Üçüncü Bölüm

YÜK ALACAKLISI HAKKININ İCRASI

I. GENEL OLARAK.....	215
II. YETKİLİ MAHKEME.....	216
III. TAKİBİN TARAFLARI.....	220
A. Kaptan Tarafından Yük Karşılık Gösterilerek Alınan Deniz Ödücünden Doğan Alacaklarda	222
1. Takip Alacaklısı.....	222
2. Takip Borçlususu.....	222
a. Kaptan	222
b. Gönderilen.....	223
c. Yük Mâliki	224
d. Yükü Elinde Bulunduran Üçüncü Kişi	224
B. Müşterek Avaryada Yüke Düşen Garâme Borcundan Doğan Alacaklarda	225
1. Takip Alacaklısı.....	225
2. Takip Borçlususu.....	226
C. Kurtarma ve Yardımda Yükle İlgililere Karşı Olan Kurtarma ve Yardım Ücret Alacaklarında	228

---

1. Takip Alacaklısı.....	228
2. Takip Borçlusı.....	230
D. Taşıyanın Navlun Sözleşmesinden Kaynaklanan Alacaklarında.....	232
1. Takip Alacaklısı.....	232
2. Takip Borçlusı.....	232
a. Taşıtan	232
b. Gönderilen.....	233
IV. YÜKÜN İHTİYATİ HACZİ	234
A. Genel Olarak	234
B. İhtiyati Haciz Prosedürü.....	237
C. İhtiyati Haczin Teminat Gösterilmek Sureti İle Kaldırılması.....	239
V. YÜKÜN ELE GEÇİRİLMESİ	245
VI. DEVLETE AİT YÜKÜN ELE GEÇİRİLMESİ	247
VII. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLU İLE TAKİP	252
A. İlamsız Takip.....	254
1. Takip Talebi.....	254
2. Ödeme Emri ve İtiraz.....	258
B. İlamlı Takip.....	262
1. Genel Olarak	262
2. Takip Talebi ve Ödeme Emri	267
3. İcranın Geri Bırakılması	267
VIII. İSTİHKAK İDDİALARI.....	268
A. Genel Olarak	268
B. Yükün Borçlunun veya Borçluyla Birlikte Üçüncü Kişinin Elinde Olması	269
C. Yükün Yalnızca Üçüncü Kişinin Elinde Olması	272
IX. PARAYA ÇEVİRME.....	274
A. Genel Olarak	274
B. Açık Artırmaya Hazırlık Aşaması.....	276

C. Açık Artırmanın Yapılması ve İhale	277
D. İhalenin Sonuçları.....	278
X. PARALARIN PAYLAŞTIRILMASI	279
SONUÇ	281
KAYNAKÇA	293